

JÓZEF KUFFEL*

SPRAWOZDANIE

II Konferencja *Dialog sztuk w kulturze słowian wschodnich*
Дьялог мастацтваў у культуры ўсходніх славян
Взаємодія мистецтв у культурі східних слов'ян
Диалог искусств в культуре восточных славян

(Instytut Filologii Wschodniosłowiańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego)

W dniach 19-20 maja 2006 roku w siedzibie Fundacji św. Włodzimierza Chrzyciela Rusi Kijowskiej przy ul. Kanoniczej 15 w Krakowie odbyła się po raz drugi konferencja na temat: *Dialog sztuk w kulturze Słowian wschodnich*. Konferencję zorganizował Instytut Filologii Wschodniosłowiańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, przy współdziałaniu Fundacji św. Włodzimierza Chrzyciela Rusi Kijowskiej; Koła Naukowego Studentów Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej UJ (W)Koła Rosji oraz Koła Naukowego Ukrainistów działającego przy Katedrze Ukrainistyki IFWsch. UJ. Organizację konferencji wspomagały: Fundacja Studentów i Absolwentów Uniwersytetu Jagiellońskiego „BRATNIAK”; Studenckie Biuro Tłumaczeń UJ; Restauracja „Smak Ukraiński”, a patronat medialny objęło Radio Kraków.

Konferencja była nawiązaniem do rozważań na temat przenikania się sztuk w kulturze i literaturze Rosjan, Ukraińców oraz Białorusinów, które podjęte zostały na sesji naukowej, zorganizowanej przez nasz Instytut w maju 2000 roku. Efektem spotkania sprzed pięciu lat, które również odbywało się w Fundacji św. Włodzimierza, jest tom pokonferencyjny, opa-

* Członek komitetu organizacyjnego konferencji: *Dialog sztuk w kulturze Słowian Wschodnich*).

trzony tym samym tytułem. I tym razem tematyka referatów dotyczyła zagadnienia niepowtarzalności wymiaru sztuki, literatury i myśli Słowian Wschodnich. Ciekawym dopełnieniem tych refleksji było umieszczenie ich w szerszym kontekście kulturowym.

Uroczystego otwarcia obrad dokonała w piątek 19 maja o godz. 9.00 prof. dr hab. Marcela Świątkowska, dziekan Wydziału Filologicznego UJ. Następnie prof. dr hab. Jerzy Kapuścik, dyrektor Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej UJ, przywitał gości i podziękował wszystkim współorganizatorom i partnerom. Część plenarną zainaugurował wykład prof. dr hab. Włodzimierza Mokrego, prezesa Fundacji św. Włodzimierza oraz kierownika Katedry Ukrainoznawstwa UJ, pt. „Integracja sztuk

Od lewej: Prof. dr hab. Jerzy Kapuścik, prof. dr hab. Włodzimierz Mokry

w bizantyńsko-ukraińskiej liturgii Słowa”. Prelegent, wybitny znawca, badacz i krzewiciel kultury oraz literatury ukraińskiej, w oparciu o jeden z najstarszych zabytków piśmiennictwa Wielkiego Księstwa Kijowskiego – *Słowo o Zakonie i Łasce* św. metropolity Iłariona, ukazał wzajemne przenikanie się sztuk: słowa wyrażanego w formie pisanej i w śpiewie cerkiewnym, malarstwa i architektury, którego wynikiem jest wielka synteza prawosławnej liturgii, w niej to właśnie zostaje wyrażana najgłębsza myśl teologiczno-filozoficzna oraz doświadczenie duchowe, tj. entuzjazm, zachwyt i radość, młodego narodu, który poprzez Chrzest zaistniał w liczącej już 1000 lat chrześcijańskiej europejskiej rodzinie.

Od lewej: dr Andrzej Kępiński, dr Józef Kuffel, dr hab. Andrzej Dudek, dr hab. Anna Woźniak, dr hab. Wiera Bielonosowa

Podczas dwóch pracowitych dni wygłoszono ponad sześćdziesiąt referatów. Przybyli liczni znawcy trzech literatur wschodniosłowiańskich z kraju i z zagranicy. W zasadzie reprezentowana była większość głównych ośrodków uniwersyteckich w Polsce. Z uwagi na tak długą listę uczestników wymienione zostaną tylko tytuły referatów samodzielnych pracowników naukowych: Białystok – prof. dr hab. Jan Czykwin: „Максім Багдановіч і беларуская паэзія 20-30-х гадоў”; dr hab. Katarzyna Twara-powicz: „Духоўная сутнасць першага беларускага Адраджэння (XV ст.)”; Bydgoszcz – prof. dr hab. Adam Bezwiński: „Dymitra Wieniewitina w poszukiwaniu harmonii”; dr hab. Zygmunt Zbyrowski (Bydgoszcz/Warszawa): „Взаимодействие искусств в жизни и творчестве Бориса Пастернака”; Katowice – prof. dr hab. Halina Mazurek: „Epické kontexty dramaturgiei Margarity Krugłowej”; prof. dr hab. Wasilij Szczukin: „Московское метро (1935-1954): топосы соцреализма”; prof. dr hab. Jarosław Poliszczuk: „Сецесійні мотиви в поезії «Молодої Музи»”; Kraków – dr hab. Halina Waszkielewicz: „Ruch, rytm, obraz w poemacie «Karamzin» Ludmiły Pietruszewskiej”; dr hab. Jadwiga Szymak-Rejferowa: „«Где сходились небо с холмами» Владимира Маканина: рассказ как оперное либретто”; Lublin – dr hab. Małgorzata Matecka: „Dialog sztuk w twórczości kompozytorów «Potężnej Gromadki»”; dr hab. Anna Wodniak: „Filozofia sztuki w ujęciu Andrieja Siniawskiego – Abrama Terca”; Olsztyn – dr hab. Wiera Biełousowa: „Генезис музыкальности розановской прозы”; prof. dr hab. Leontij Mironiuk: „Диалог культур и мезонимия”; dr hab. Irena Betko: „Archetyp błazna w najnowszej prozie ukraińskiej”; dr hab. Ewa Nikadem-Malinowska: „Fotografie poetyckie Ełły Kryłowej. Estetyczna syntetyczność współczesnej poezji rosyjskiej”; Opole – dr hab. Wanda Laszczak: „«Kroczycь po wodzie». Tradycje hagiograficzne w cyklu *Жамба дыха (Duchowe źniwa)* Jelizawiey Kuźminy-Karawajewej”; Szczecin – dr hab. Izabella Kowalska-Paszt: „Poezja wizualna. Rozważania o nieoficjalnej poezji radzieckiej”; Wrocław – dr hab. Izabella Malej: „Iluminatorzy dusz: Andrej Bieły i Michaił Wrubel”; dr hab. Anna Paszkiewicz: „Powieść fantastyczna «Żak-Kwiat» Aleksandra Amfitiatrowa”.

Jak już wspomniano powyżej w obradach uczestniczyli również naukowcy z zagranicy. Niemcy reprezentowane były przez prof. Ulrike Jekutsch (Greifswald), która wygłosiła referat pt.: „Материальность краски и прозрачный свет. К противопоставлению”. Izrael reprezentowała prof. Валентина Брио (Jeruzolima), tematem jej referatu był „Диалог и полилог поэтов в XX веке”. Z Rosji przybyli profesorowie: Екатерина Орлова (Moskwa): „Мотив „зеркало-холст” в лирике Анны Ахматовой”; Ольга Купцова (Moskwa): „«Театры в замках» и «театры в усадьбах» второй по-

ловины XVIII – начала XIX вв.: трансформация форм (Франция – Польша – Россия)”; Ольга Шилина (Sankt Petersburg): „Слово и музыка в авторской песне (на примере творчества Владимира Высоцкого)”; Константин Зенкин (Moskwa): „Музыка в философских романах Михаила Булгакова”; Нина Ищук-Фадеева (Twer): „Эрос и Танатос как выражение концепта любви: Дон Жуан Александра Пушкина, Леси Украинки, Николая Гумилева и Михаила Казакова”; Мария Литовская, Татьяна Снигирева (Jekatenburg): „Корреляция вербального и визуального как способ формирования аудитории «толстого» журнала эпохи «оттепели»”.

Stosunkowo duża liczba uczestników reprezentowała naukę ukraińską, w tym liczna była grupa uczonych z Zaporozża: Ольга Турган: „Рецепція пластичних мистецтв в українській літературі початку XX століття”; Катерина Буслаєва: „Міфопоетичний дискурс української публіцистики першої половини XX століття: загальні тенденції розвитку материкової України”; Тетяна Гребенюк: „Універсальні категорії в мистецтві”; Ирина Чернова: „Мистецькі доміанти в творчості Олександра Олеся”; Kijowa – Тетяна Конончук: „Живопис Валерія Франчука в контексті слов'янського мистецтва про буття XX ст.”; Наталя Лисенко-Єржиківська: „Образ Гермеса в російській і українській літературі XX ст.”, a także Lwowa – Надія Мориквас: „Література і театр у творчості Степана Чарнецького”.

Ze względu na tak dużą ilość uczestników organizatorzy zostali zmuszeni do podzielenia części obrad (w sobotę po południu i w niedzielę przed obiadem) na dwie sekcje. Podczas konferencji oprócz języka polskiego, rosyjskiego i ukraińskiego, rozbrzmiewał również język białoruski, jakkolwiek nie było referentów z samej Białorusi, niemniej białorusynistykę reprezentowali wybitni polscy specjaliści.

Oprócz części merytorycznej – referatów oraz dyskusji – ważnym punktem programu, współbrzmującym z tematyką konferencji, stało się zwiedzanie wystawy zabytkowych ikon i ikonostasów (XVII-XIX w.), odnowionych w działającym przy Fundacji św. Włodzimierza konserwatorium, a także kaplicy św. Borysa i Gleba ozdobionej obrazami znanego polskiego artysty prof. Jerzego Nowosielskiego. W piątkowy wieczór w kaplicy rozbrzmiewały cerkiewnosłowiańskie pieśni wielkanocne.

Ważnym elementem integrującym była również piątkowa kolacja w restauracji „Smak Ukraińskim”, w czasie której podawano tradycyjne potrawy z paschą i kwasem chlebowym na deser. W miłej atmosferze, przy blasku świec do późnych godzin wieczornych, śpiewano ukraińskie pieśni ludowe. Jak się okazało następnego dnia, część uczestników prawie nie spała tej nocy – Kraków bowiem zgotował im miłą niespodziankę w postaci nocy otwartych muzeów.

Następny dzień, równie pracowity, rozpoczął się o 9.00 obradami w dwóch sekcjach, by po obiedzie, znów zgromadzić wszystkich uczestników na obradach plenarnych. Dziękując gościom i organizatorom w sobotnie popołudnie, prof. dr hab. Jerzy Kapuścik zapowiedział na jesieni br. publikację tomu pokonferencyjnego oraz wyraził nadzieję, że sesja będzie miała kontynuację w kolejnych konferencjach organizowanych pod tym samym tytułem w Krakowie.

Józef Kuffel – email: eik@iphils.uj.edu.pl